

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona.
 Egész évre 12 " "
 Vidéken: Negyedévre 5 " "
 Egész évre 20 " "

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyeszsám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Közegészségügyünk államosítása.

— szeptember 13.

A most lefolyt tátrafüredi orvoskongresszus ismét szomorú közegészségi viszonyainkra terelte az ország figyelmét. Régi nótá, hogy közegészségügyi tekintetben még mindig nem tartozunk a rendezett államok közé. Elégszer vetik szemünkre künn és benn egyaránt és ellenségeink kaján gunnyal és kárörömmel iparkodnak megbélyegezni közegészségi állapotainkat. Holott a legutóbbi évtizedekben rendkívül sokat haladtunk és egészségügyünk, mint azt az adatok világosan bizonyítják, óriási mód lendült harminc év óta. Jeles orvosainkban épenséggel nincs hiány, de nincsenek elegendő számban, különösen pedig aránytalanul vannak elosztva. A főváros tulon-tul van elhalmazva és egyik a másikatól megélni nem tud. Egy tetemes százaléka a fővárosi orvosoknak proletár. Több vidéki városban is ma már annyi az orvos, hogy a lakosság kép-

telen biztosítani a megélhetésüket.

Annál rosszabbul vagyunk a vármegyékben, illetve a községekben. Csak egy adatot hozunk elő. A mult esztendőben *ezerkilencszázötven községben nem volt orvos*. Oka ennek a veszedelmes jelenségnek az, hogy az orvost általában, de különösen a vidéki hatósági orvost oly silányan fizetik, hogy ez a fizetség valóban csak az éhen halás ellen jó. De számtalan esetet tudunk, a mikor a hatósági orvos még azt a csekély fizetését is csak nagy nehezen, fáradságos utánjárásal és hatósági közegek zaklatásával kapja meg.

Ezt pedig a lakosság fizeti meg és közegészségügyi állapotunk adja meg uzsorakamatokkal az árát.

Innen van, hogy némely vidék valóságos járványfészek és a halálozási arány e részeken megdöbbentő.

Minden diplomás ember előbb-utóbb — ha csak a sors nem üldözi — eléri boldogulását, csak a községi orvos nem. vagy legalább

tulnyomó része nem. Husz esztendeig tanul és keserves fáradozásainak, iparkodásainak eredményét ritkán, sikerét talán soha sem látja. Ez az állapot tarthatatlan, az bizonyos. Egészségügyi tekintélyeink régóta sürgetik az egészségügy államosítását, első sorban pedig a körorvosok államosítását. Világhírű, jeles professzorunk, dr. Korányi Frigyes évek óta felemeli a főrendiházban intő szózatát és meggyőző adatokkal bizonyítja, hogy itt gyors és radikális orvoslásra van szükség. Egy véleményen van vele Müller Kálmán dr. kiváló tudósunk és tanárunk is.

E meggyőző érveléseknek kellett, hogy meghallgatásra találjanak.

Szell Kálmán miniszterelnök, a kinek egyéb bevezetes alkotása mellett, az állatorvosi intézmény államosítását is köszönhetjük, ígéretet tett ez idén is, hogy az egészségügy államosítása egyik fontos célja és mihelyt elegendő eszközök állanak rendelkezésére, azt életbe is lépteti.

Ő nagysága.

A Szabadság számára írta: *Peterdy Sándor*.

— Ő nagysága kéreti néhány szóra! petyegett a takaros kis eseléd, babos kiskendővel bekötött fejét az ajtón beütve.

— Rögtön megyek! — szóltam felugorva a kerevetről s helyre ráncigáltam, végig simítottam ruhámat.

Valamikor jobb napokat élt ő nagysága! Férje magas állású, tekintélyes férfi volt; nyilt házat, fogatot, nagy eseléséget tartottak és szalonjukban a közélet és a művészet korifeusai adtak egymásnak találkát. De ez az idő letűnt. Szerencsétlen üzletek, futó homokra épített vállalatok tönkre juttatták egészen a családot.

A férj azután maga ellen fordította a fegyvert s nejét, gyermekeit pénz, segély nélkül hagyta hátra . . .

De ő nagysága józan gondolkodású, élelmes nő. Még most is nagy lakása van, szalont tart, ad uzsonnákat és látszólag gondtalanul él. Miből? Hogyan? Azt vajmi kevesen tudják.

De hát kinek kell azt tudni, hogy a négy szoba közzül kettő albérbé van kiadva s az a két fiatal ember, a ki ott lakik, minden, csak nem — rokon; hogy a szalon egyes butordarabjait már számtalanszor felírta a végrehajtó 10—20 korona adó fejében; ki tudja azt, hogy a szobaleányoknak már három havi bére ben van; hogy a sarki szatócs, hol az uszonnához valót az utolsó darabig vette, hónapokig futkoshat, míg ő nagyságát ott-hon találja, vagy ő nagyságának apró pénze lesz.

Es ugyan kinek kellene azt az orrára kötni, hogy az a hatalmas zongora, mely a szalon sarkában terpeszkedik, csak bérelt és hogy azt minden hónapban elviszik „javítani,” a mikor is rendesen más zongora jön az elvitt helyébe . . . Igen, mert a kölcsönző viteti haza, miután nem tudja a bérösszeget megkapni.

Bámultam ezt az asszonyt. Hogy értett ez ahhoz, mint kell a régi összeköttetéseket felhasználni, kiaknázni; hogy ki tudott járni magának segélyösszegeket, nyugdíjat, alapítványokból ka-

matokat, gyermekei részére nevelési pótlékokat — miféle jogcímen? Azt ő tudta. Keresett és talált. Folyton levelezett, kérvényezett, folyamodványokat írt, audienciázott és — ritkán eredménytelenül.

Az előszobában már ott várt reám, a fitos Jozefin, különben tisztességes néven Böske. Ő nagysága keresztelte el, így sokkal elegánsabban hangzott.

Megadtam a módját,

— Kérem, Josephine jelentsen be — Csak tessék, csak tessék! — hangzott belülről az invitáló szó. — Hozta Isten! Egy szivességre akarom felkérni, azért fárasztottam! . . .

Kezet csókoltam a mamának és Blankának, ő nagysága gyönyörű és módfelett pajkos leányának.

Leültünk.

— Mint mondám, nagy szivességre akarom kérni . . . de pardon: Blankám édes gyermekem, vezesd csak ki Lacikát és Arankát.

Blanka azután toltá, hajszolta ki-felé két kis testvérkéjét.

— Tréfáról van szó . . . Természe-

Sajat termelésű, teljesen érett csemege szőlőt

legelőnyösebb áron ajánl **CSANAK JOZSEF** kereskedése.

==== Nagybani vevőknek külön engedmény. ====

Ugy tudjuk, hogy egyéő, a közigazgatás reformjába vágó munkálatok mellett a belügyminisztérium már elkészült a körorvosok államosításáról szóló javaslattal is, amely szakfériak felülbírlása után aukét elé kerül. A mikor ez a reform a törvényhozás gépezetén keresztül megy, bizonyára hozsánnát fog zenzeni mindenki, aki az ország egészségügyi viszonyainak a javítását komolyan szíven viseli.

Nem kételkedünk abban, hogy ez mielőbb megtörténik és ismerve Széll Kálmán miniszterelnöknek azt a nemes törekvését, hogy a belügy terén mielőbb orvosolja a fennálló bajokat, hisszük, hogy nem alaptalan az a véleményünk, hogy e korszakos egészségügyi reform már a legközelebbi ülészak munkája lesz.

— szeptember 13.

— **Uj főispán.** A király báró Kemény Akos országgyűlési képviselőt Kis-Küküllő vármegye főispánjává nevezte ki. Az új főispán a mostani országgyűlésen a szászrégeni kerületet képviselte. Ezzel a kinevezéssel megüresedett a szászrégeni kerület, melyben a szabadelvűpárt jelöltje báró Wickenburg Márk kereskedetmügyi államtitkár lesz.

Kossuth-napja Debrecenben.

— szeptember 13.

E napon minden munka és hivatal szüneteljen — akárcsak a legnagyobb sátoros ünnepen. Hivatalok, üzletek és műhelyek zárva legyenek egész napon át, hogy zavartalanul ünnepelhesen szegény és gazdag egyaránt.

(Istentiszteletek.)

Reggel 8 órakor városunk minden templomában és imaházában istentiszteletek lesznek beharangozás mellett. Közöltük már azon törvényhatósági bizottsági tagok névsorát, kiket a közgyűlés az egyes templomokba kiküldött. Az egyes felekezetek maguk gondoskodtak úgy a lelkészjelölésről, mint az illető dalegyletek felkérése és a nyomtatványok előállításáról. Reggel háromnegyed 9 órakor gyülekezés a városházán és onnan indulás a Nagytemplomba. Kilenc órakor a reformátusok nagytemplomában lesz a főistentisztelet, melyen az összes felekezetek küldöttei, a hatóságok és testületek képviselői és azon nagyközönség jelenik meg, mely az előző istentiszteleteken nem vehetnek részt.

(A diszközgyűlés.)

A főistentisztelet után fél 11 órakor a városháza nagy tanástermében Puky Gyula főispán elnöke alatt tartják a diszközgyűlést, melynek tárgysorozatát már közöltük. Megjegyzendő, hogy úgy az istentiszteleteken, mint ezen diszközgyűlésen a tisztviselők, társadalmi előkelőségek és bizottsági tagok diszmagyar ruhában, illetőleg ünneplő öltözékben jelennek meg.

A diszközgyűlés után — miután az idő rövidsége miatt a Bika dísztermében tervezett bankett elmaradt — délután 2 óráig szünet. Délután 2 órakor kezdetét veszi az emlékkerti ünnepély a szabadságszobornál.

(Az ünnep előrajza.)

Szeptember 16-án, kedden. Este 7 órakor: 1. A fellobogózt város belterületének kivilágítása. 2. A város határában örömtűzek gyújtása. 3. A lámpionos menet zenekarok kíséretében a kollégiumtól elindulva a Piac-, Hunyad-utcán át a Petőfi-térre, onnét Deák Ferenc-, Piac-utcán át a város székháza elé vonul, a hol a dalárdák éneklék a Hymnuszt, Szózatot és Tavasz elműt, a rózsának . . .

című dalt. (Gyülekezés este 6 órakor a kollegium udvarán.)

Szeptember 17-én, szerdán. I. Dél-előtt. Reggel 8 órakor: Az összes felekezetek templomaiban háladó istentiszteletek, melyeken a város törvényhatósága kiküldöttek által képviselteti magát. Háromnegyed 9 órakor: Gyülekezése a hatóságoknak, egyleteknek, társulatoknak, rendezőbizottságnak stb. a város székházánál s innen indulás az ev. ref. nagytemplomba. 9 órakor: főistentisztelet az ev. ref. nagytemplomban. Fél 11 órakor: Diszközgyűlés a városháza nagytermében. (Idevonatkozó tárgysorozat a külön meghívókon.)

II. Délután. 2 órakor: Gyülekezés a városháza udvarán. — Egynegyed 3 órakor: Indulás az Emlékkertbe, a Szabadság-szobor előtt tartandó ünnepélyre. (Felvonulás sorrendje külön közölve lesz.) Fél 3 órakor: Ünnepély a Szabadság-szobor előtt, következő tárgysorozattal: a) Szózat. Éneklék az összes dalegyletek. b) Ünnepi beszéd. Tartja: Dr. Varga Lajos. c) Tavasz elműt, a rózsának . . . Éneklék az összes dalegyletek. d) Ünnepi szavaltat. Tartja: Kincses László hittanhallgató. e) Hymnus. Éneklék az összes dalegyletek. Háromnegyed 4 órakor: Ünnepélyes kivonulás a Nagyerdőre. A kivonulásban részt vesznek a Kossuth-katonák, a tanuló ifjúság, továbbá az összes társadalmi egyesületek, a vidéki küldöttségek, két fuvó és négy vonós zenekar, a kerékpáros egyesületek tagjai díszített kerékpárokon. A kivonulásban résztvevő egyesületek és küldöttségek sorrendje a külön nyomtatásban közölve lesz. Egynegyed 5 órakor: Népiünnepély a Nagyerdőn következő tárgysorozattal: a) A kocsolyázó téren fonatossor, luczikonyhák, mézeskalácsos sátrak körül tetszés szerinti szórakozás. b) A debreceni torna- és kerékpáros-egyesületi sport-téren: aa) A kivonulásban résztvevő kerékpárosok ünnepélyes felvonulása fél 5 órakor.

tesen a legnagyobb diszkreációra számítottok . . .

— Kérem.

— Irjon egy levelet Blankának.

— Milyen tartalommal?

— Legyen az olyan szerelmi valomáské.

— Hiszen vallottam én már neki irásban is, akárhányszor, de a vége rendesen az lett, hogy vagy az üstökömbe kapaszkodott, vagy ő is viszont szerelmet vallott nekem, de az egyikben épen annyi köszönet volt, mint a másikban.

— Ó még gyerek! Nagy gyerek, szeles, pajkos, de kedves! szólt szeretettel és félragyogó, tekintettel nézett az ajtóra, amelyen Blanka kiment. Lehet vele trefálni, olyan, mint egy jó pajtás, de térjünk a dologra! Irjon kérem egy oly levelet, mintha szerelmes volna. Blankába.

— Már minthogy én?

— Nem, az illető, a kinek nevében a levelet írja.

— Aha! S ha szabad kérdeznem ki az a ur?

— Önre bizom. Érti már nemde? Blankát, teszem fel, ez az ur meglátta valahol, szépsége, műveltsége.

— A folytatást tudom.

— S most szeretne közeledni hozzánk, kér, hogy meglátogathasson minket.

— Értem.

— Még valamit. Tünjék ki a levélből, hogy az illető gazdag, és komoly,

szándékai vannak. . . egy szóval, a fő, hogy — mint vetélytárs veszedelmessé válhatnék. Tudja az egész egy kis tréfa kedves Siroki.

Meglesz a levél még a délelőtt folyamán?

— Engedelmevel most távozom — azután majd behozom.

Mélyen tisztelt nagysád!

Talán még fog emlékezni reám. Tátrafüreden a „Mohos forrás”-hoz tett egyik kirándulás alkalmával én voltam szerencsés Önnek vezetőül szolgálhatni. De az a futó percekké zsugorodott néhány óra mindig feledhetlen lesz előttem. Feledhetlenné tette azt a báj, az elegancia, mely nagysád egész lényén előmlött, az a pajzán kedvesség, melylyel vitatkozásaink közben lefegyverzett. Engedje meg kérem nagysád, hogy visszatérve külföldi rövid utamról, tiszteletemet tehessem.

Hódoló tisztelője

topai és felsősomhái Somhái Tivadar.

Mialatt a levelet olvastam, a mama ő nagysága komolyan hallgatta, mintha csak egy művet olvastam volna fel megbirálás végett. Blanka kinézett az ablakon és — mosolygott.

— Igen jól van, — bólingatott ő nagysága, — s most megenged egy kérdést, kedves Siroki. Ugy-e ön nemes?

— Óseim Zotmund idején jöttek be. — ha ugyan jól tudom.

— Van családi cimere?

— Van, nagysád . . .

— Ugyan kérem, pecsételje majd le ezt a levelet cimeres gyűrűvel és küldje fel egy hordárral.

— Rögtön?

— Nem, nem — úgy öt óra előtt valamivel. Ha már ennyi szíveséget megtett, ezt sem fogja megtagadni.

Haza vittem tehát a lángoló valomást tartalmazó levelet, kikerestem a sok vacak közül a cimeres pecsétnyomót és rányomtam a levélre.

Délután a mondott időre felküldtem, rasztotta hozzám valami olvasni valóért, meg nem állhattam és odavetőleg megkérdeztem, volt-e vendégük délután?

— Volt bizony. Az öreg báró ur, a kisasszony udvarlója. Finom ember — nekem, a hányszor elmegy, egy koronát ad . . . Azután egy levelet is hoztak . . . Nem tudom, mi volt benne . . . de ő nagysága és Blanka kisasszony annyit nevettek rajta . . . azután odaadta a nagyságos asszony a bárónak . . . de az nagyokat fujt . . . azután meg öles léptekkel méregette végig a szobát, mialatt folyton dörgölte a holdvilág tarkóját. Tetszik tudni — terítetttem . . . hát így tudom.

Most már mindent értettem.

Persze, persze, mikor eladóleány van a háznál.

bb) A tanuló ifjúság tornaversenye díjkiosztással egybekötve.

III. Este, 6 órákor: A koresolyázó téren:

1. Ünnepi sétahangverseny az összes dalegyletek és zenekarok közreműködésével.

2. A tárgysorsjáték kisorsolása az ünnepélyt rendező bizottság által.

7 órákor: 3. Tüzijáték.

8 órákor: 4. Társasvacsora a Dobos pavillonban és udvarán.

9 órákor: 5. Táncestély a Dobos pavillonban.

Jegyzet 1. A Népünnepély alkalmából a Nagyerdőre csakis belépő-jegy megváltása után szabad bemenni. Egy belépő-jegynek ára 20 fillér.

A belépőjegyek folyó számmal vannak ellátva s minden eladott jegy a tárgysorsjátékban való részvételre feljogosít.

A tárgysorsjátékon kisorsoltatik:

1. Kossuth Lajos arcképe.

2. Kossuth Lajos mellszobra.

2. A Sporttéren tartandó ifjúsági tornaverseny megtekintésére külön belépő-jegy váltandó.

3. A tüzijáték kényelmes megtekintése céljából a koresolyázó-téren 600 ülőhely áll a közönség rendelkezésére.

Egy-egy ülőhely ára 50 fillér. Ezek a jegyek előre megválthatók Czeglédy és Polgár fűszerkereskedő urak Piac-u. 16. sz. a. valamint ifj. Gyürky Sándor papirkereskedésében.

4. A társasvacsorára folyó hó 15-én délután 5 óráig lehet a jegyet megváltani Városház I. emelet 21-22. sz. alatt és Német András vendéglősnél 2 kor. 40 fillér lefizetés mellett.

5. A táncestélyre belépő-díj személyenként 1 korona.

Az ünnepélyre kivonuló közönség különösen felkérte arra, hogy a kivonulás alkalmával — a külön közzé teendő sorrendet szigorúan megtartani — a Nagyerdőre szóló belépő-jegyet pedig a nagy tolongás elkerülése céljából előre megváltani sziveskedjék.

A népünnep tiszta jövedelme a Debrecenben felállítandó Kossuth-szobor alapot illeti.

(A Kossuth-kép és ereklye-kiállítás.)

Szépen gyűlnek az emléktárgyak az ereklye- és képkiallításra. Ujabban tárgyakat küldöttek: Püspöky Lajos 1 Kossuth képet, Elless József 1 nyomtatott magy. nem. függetlenségi nyilatkozatot, Varga József 1 drb. Kossuth képet s 4 drb. bankjegyet, Sajó Dezső Kossuth saját kezűleg írott levelét, Lengyel Imre 1 drb. forgó pisztolyt, mely 1849-ben Budavár ostrománál egy osztr. tiszttől vétetett el, ifj. Nagy Lajos 1 db. Kossuth képet, Müller Mártonné 1 lapot Kossuth képekkel, Bagdi Mária 1 Kossuth mell-szobrot képben, özv. Dávidházy Imréné 1 Kossuth képet s több bankjegyet keretben, Szunyogh Barna 1 kis Kossuth fényképet, Szab. kir. Debrecen városa 2 gyalog s 1 lovassági nemzetőrségi lobogót, Varkoly József 5 drb. képet és 1 kulacsot.

Szivesen buzdítjuk a közönséget, hogy a kinek még ereklyéje vagy emléktárgya van, küldje be a rendező bizottságnak.

*

A Zion egyesület, mindazon tagjait, a kik e hónap 16-án a kivilágítással kapcsolatos lámpionos menetben részt akarnak venni, ez uton kéri, hogy az e tárgyban kibocsátott ívet írják alá s a

nagy nap délutáni 6 órájkor jelenjenek meg az egyesület helyiségében. Lámpionokat csak azok kapnak díjmentesen akik a körözött ívet aláírják.

Agról-ágra.

Alkalmi apróságok.

(Serly Lajos dinnyéi.) Serly Lajost, ezt a jeles magyar zeneszerzőt valami sajtósági balsors üldözte, valahányszor valami művészi alkotásba fogott.

Direktora volt az ó-budai Kisfaludy-színháznak és megbukott.

Összeállított egy jeles magyar zenekart, melyről szakemberek a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak és aratott erkölcsi sikert sokat, anyagi sikert semmilyen se.

Mikor megírta a „Remény“ című kerin-gőjét, a mely nagy népszerűségre tett szert, egy budapesti zeneműkiadó cég megvette tőle ezt a művet 30, azaz harminc koronáért. A kiadó százakat vágott zsebre, Serlynek pedig a 30 koronán kívül csak babérok jutottak. Babérok-ból jóllakni pedig tudvalevőleg bajos, nagyon bajos.

Most nemrégiben Serly megint megírt tiz magyar nótát. És mert ismét „pillanatnyi“ pénz-zavarban szenvedett, elvitte a tiz nótát egy másik kiadóhoz, aki azt mondta:

— Hát tudja kedves Serly ur, az üzlet nagyon rosszul megy ugyan és bizony Isten nem érdemes Magyarországon zeneművet kiadni, de a maga kedvéért kivételt teszek. Megveszem a tiz nótáját.

— Mennyiért?

— Adok érte száz forintot.

Serlyben fölfortyant az önértet s szépen összecsomagolta ismét a tiz nótát és azt mondta:

— Mit? Száz forint? Tiz nótáért száz forint? De azt már nem teszem? Inkább megyek krumplit kapálni!

És indignálódva távozott.

A hogy nagy busan haladt végig a Kossuth Lajos-utcán, szidván magában minden kiadót és átkozván azt a percet, a melyben a muzsáknak szentelte tevékenységét, egyszerre csak szemben jön vele egy ismert nevű földbirtokos, aki arról nevezetes, hogy igen kiváló minőségű gyümölcsöt termel és hogy nagyon megbecsüli a művészember.

Diskurálgatva, ahogy együtt mentek, azt kérdezi Serly:

— Termett-e méltóságodnak az idén sok dinnyéje?

— De termett ám! Rengeteg sok van!

— És jó áron el tudja adni idehaza?

— Ördögöt! — felelt rá a nagybirtokos panaszos hangon, (mert tudvalevő, hogy nagybirtokos, kisbirtokos mindig panaszos hangon beszél, valahányszor terményeinek az áráról van szó.) — ördögöt! Éppen csak, hogy ingyen nem kell odaadnom.

— Ejnye, — szölt a zeneszerző, — hát mért nem próbál méltóságod piacot teremteni a dinnyéinek Angolországban? Ott ritka ez a gyümölcs, nagyon szeretik, nagyon megbecsülik és jól megfizetnek.

— Honnan tudja?

— Foglalkoztam a dologgal. Csomagolás-sal, szállítással egy darab harminc krajcárba kerül Londonig. Ott pedig egy darabért megadnak egy shillinget, ami a mi pénzünk szerint circa hatvan krajcár. Tiszta haszon három hatos.

— Hm!

— Ugy bizony! Ez így van méltóságos uram!

— Hát ha úgy van, ajánlok én magának valamit Serly barátom! Csináljuk meg az üzletet közös haszonra. Adok dinnyét, viselem a költséget, menjen ki Londonba és próbáljon szerencsét.

Áll az alku!

És Serly nem is sokat gondolkozott, hanem pár nappal később elindult Angliába és egyelőre két waggon dinnyét vitt ki oda.

Huszonnégy óráig se volt Londonban és a pár ezer darab dinnyét a csemegekereskedők úgy elkapták, hogy no. Nem egy shillinget, hanem annál is többet, mintegy nyolcvan krajcárt adtak meg darabjéért.

Most a Serly Lajos számára minden nap egy egész kocsi rakomány dinnye megy Londonba. Az üzlet virágzik és pár hét múlva Serly Lajos annyi pénzzel fog visszatérni, hogy annyit nem szerzett volna, még ha az emberi kor legvégső határáig mindig nótákat komponált volna.

Igy hódított teret a magyar dinnye Londonban.

És mégis csak igaza van az amerikaiak, aki azt mondja: „Ha azt látod, hogy valamely pályán öt éven át nem tudsz boldogulni, fordíts neki hátat és kezdj újat!“

(A kis Pierrott.) Valamelyik zöldre festett, kereken járó komédiásházban született, amilyen sok szántja keresztül most is az alföld rónáit, meg-megállapodva vásárkor a kis városok népes piacán, lakásul szolgálva az éhes, sovány komédiás népségnek, a mely a vásári nép kegyelméből keresi meg száraz kenyerét. Mikor más, szerencsésebb gyermeknek minden lépésére gondos, aggódó szemek ügyelnek, akkor ő már megtanult küzdeni, nyomorogni és szenvedni a betevő falatért.

Apát, anyát nem ismert, csak szigorú, rideg parancsolókat, a kik kenyszerítették, hogy ugráljon és bolondozzék, a mikor megszeretett volna huzódni egy elhagyott sarokba és nevetve rázza a csörgősipkát, a mikor az éhségtől és nyomortól zokogni lett volna kedve. Így nőtt a kis Pierrot, megszokva a cifra rongyokat, a komédiázást és a nyomort.

De a nélkülözések, a kemény bánásmód, gyengévé, csenevészé tették a testét és így történt, hogy egyszer, a mikor a bódé csengettyűje megszólalt, jelezve az előadás kezdetét, a kis Pierrot nem öltötte fel a színes rongyokat, nem tette föl a csögösapját, hanem ott maradt a zöld bódében betegen, haldokolva . . . És a kis Pierrot elpusztult, mint egy kis jelentéktelen fereg, a melyet eltaposnak.

A trupp, a mely másnap tovább akart menni, el akarta temettetni a kis porontyot. De a temetéshez pénz kell, mert a kántor nem énekel és a pap nem prédikál ingyen, pénze pedig nem volt a komédiásoknak még kenyérré sem, nemhogy papra, temetésre lett volna. Feltették hát a szegény kis Pierrot-t egy székre és kivitték a temetőbe. Nem kísérté más, mint a trupp. A komédiások megásták a sírját, leeresztették a kis gyalultatlan deszkakoporsót és a sírhalomra reátűzték egy fakeresztet. Az utca népének a gunya volt a halotti éneke, a lassan hulló, langyos őszi eső a siratója. A trupp tovább vonult, a kis csörgősipka pedig árván, elhagyatva feküdt a zöldre festett, kerek ház egyik sarkában, mert a kis Pierrot nem rázza többé, hanem ott fekszik egyedül, elhagyottan a temető szélén, paptól el nem bucsuztatva, nem sajnálva, meg nem siratva senkitől . . .

Hogy pedig e történetet senki költeménynek ne gondolja, megmondjuk, hogy a napokban esett meg a szomorú eset a fővárossal szomszédos Üllő községben, a hol egyházi szertartás nélkül temették el az éhenhalt kis bohócfiút.

H I R E K.

N a p l ó.

- 14. A keresk. és iparkamara székházavató ünnepe.
- 15. A kamarák kirándulása M.-Szigetre.
- 16. A Kossuth-képkiallítás megnyitása.
- 16. Este a város kivilágítása.
- 17. Kossuth-ünnep Debrecenben.
- 18. A Wesselényi-szobor leleplezése Zilahon
- 19. Kossuth-ünnep Budapesten.
- 20. Francia ujságírók látogatása Debrecenben.
- 28. A tüzoltó-egylet 25 éves emlékünnepé
- 29. Hajdumegye őszi közgyűlése.
- 30. A színházi évad megnyitása.

A kamara ünnepe.

— szeptember 13.

Országos nevezetességű napja lesz holnap Debrecen városának. Ide sereglenek az ország összes kereskedelmi és iparkamarái, hogy részt vegyenek a mi kamaránk székházavató ünnepén. Ez alkalommal itt tartják országos gyűlésüket is, melyen tüntetni fognak az önálló vámtérület mellett.

A hazai iparkamarák általában nagy buzgóságot szoktak kifejteni a közérdekű ügyek tárgyalásában. Titkáraik közt föltötte kiváló férfiak vannak, akik a kereskedelmi és ipari érdekek támogatására nagy készütséggel tudományos fegyvereket is harcba visznek.

De még az a páratlan eset egyszer sem történt meg, hogy az összes kamarák mind egybe gyűljenek valamely városban. Debrecen városáé az a tisztesség első ízben, hogy valamennyi kereskedelmi és iparkamara vezetői itt összejönnek. Ezek a vendégek a vidék szellemi és anyagi erejét képviselik, akik egyénenként is az ország legkiválóbb képzettségű s tekintélyben előkelő, működési körük révén nemzeti fontosságú munkát végző férfiak.

Leikes örömmel várjuk tehát őket Debrecen falai közé.

A kamarai ünnepségek sorrendjét már ismételve közöltük.

A vendégek jókora része már ma délután, délután és este megérkezik. Minden vonatnál várják a kamara tagjai az érkező vendégeket, akiket aztán előre kijelölt szállásukra kísérik.

Este 8 órakor lesz az ismerkedő est az *Angol királynőhöz* címzett fogadó nagy termében.

Ismerkedő estének csak a megszokás alapján nevezzük, inkább előzetes örömmünnep lesz ez a föltötte, hogy Debrecen város falai közt az összes jóismerősök, rokon lelkek találkoznak, akik egy uton haladva szolgálják a nemzet életbevágó érdekeit.

Az Angol királynő nagy termét erre az alkalomra egészen újjá alakították és fényesen földszították.

Fogadja a lobogós város szíves vendégszeretettel a kamara székházavatójára ide sereglő férfiakat!

* **Személyi hir.** Réger tábornok Temesvárról a tegnap esti gyorsvonattal Debrecenbe érkezett, a hol meg fogja vizsgálni a 16-ik huszárezred tartalék századát.

* **Egy uri kisasszony balesete.** Könnyen végzetessé válható baleset történt tegnap egy szép debreceni kisasszonnyal, *Edinburg* honvédhuzár kapitány *Kamélia* nevű leányával. Este az ablaknál elejtette arany gyűrűjét, melyet azután gyertyával akart megkeresni. A gyertya lobogó lángjától tüzet fogott az ablak függönye, melyről átesaptak a lángok a kisasszony ruhájára is. Egy szempillantás alatt lángba borult a könnyű nyári ruha, de a másik pillanatban a szobában levők már el is oltották. Így azután *Kamélia* kisasszony csupán a lábán szenvedett jelentéktelenebb sérüléseket, egyebekben, a nagy ijedtségen kívül megszabadult a halálos veszedelemtől.

* **Debreceni bucsujárók.** Tegnap reggel indultak el a debreceni róm. kath. bucsujárók *Mária-Pócsra*. A bucsusok a hajnali órákban nagy számmal gyűltek a Szent-Anna-utcai templom elé, a honnan a bucsujáró menet reggel hat órakor indult utnak. Nagy csapatban haladtak, férfiak és asszonyok, templomi zászlókkal, feszülettel, énekelve. Hosszú sorban mintegy harminc szekér ment velük, teli a nagy utra való fölszereléssel. A bucsujárást maga dr. *Wolafka* Nándor prébost-plébános, v. püspök vezeti, aki a hivekkel holnap reggel érkezik *Mária-Pócsra*.

* **Vagdalkozó katona.** Nagy utcai riadalmat okozott tegnap a vasuti pályaház környékén egy honvéd közhuszár, aki valószínűleg régi bosszuját akarta kitölteni volt szakaszvezetőjén. *Dénes* Jánosnak hívják az illető v tézkező közhuszárt, aki megtámadta a Telegdy-fürdő sarkán az épen szabadságra utazó *Molnár* szakaszvezetőt, egykori főlebbvalóját. Kirántotta a kardját *Dénes* s végig vágott a *Molnár* fején, aki segítségért kiáltott. A vasuti pályaház előtti rendőrök és szabadságos katonák a megsérült katona segítségére siettek, de *Dénes* nem tudták lefegyverezni s az kardjával vagdalkozva jobbra-balra, elmenekült. A súlyosan megsérült *Molnár* kocsin szállították be a katonakórházba.

* **Sugár Gyula távozása.** Említettük, hogy az igazságügyi miniszter *Sugár* Gyula debreceni végrehajtót a derecskei járásbíróshoz helyezte át. Hozzá tesszük ehhez, hogy az áthelyezés *Sugár* Gyula saját kérelmére történt.

* **Tűz a homokkert-utcában.** Tegnap tűz volt a homokkert-utcában. A Gede-féle épület gyuladt ki. A tüzoltók a tűz jelzése után *Szűts* Béla csővezető vezetésével gyorsan kivonultak s az őrségnek sikerült a tűz tovább terjedését meggátolni. A Gede-féle épület leégett.

* **Az áruló tyukok.** Egy régi példaszó azt tartja, hogy a gonosz cselekedetet még a tyúk is kikaparja, valószínűleg arra a történelmi eseményre célozva, mikor az oktan baromfiak mentették meg Rómát a veszedelemtől, elarulva az ellenség támadását. A Balogh Mihályné tyukjai is ilyenféle szerepet játszanak abban a lopási ügyben, a melyben egyébként ők a corpus delicti szerepét játszik. Balogh Mihályné h.-hadházi asszonynak nevezetesen ellopták a tyukjait, a melyek azután itt Debrecenben kerültek a piacra. De nem becsülték meg magukat s kettő közülök elszabadult. A nagy láрма és zajra pedig figyelmes lett az épen Debrecen-

ben járó Balogné, aki megismerte a saját jószágjait. Hogy miről, azt csak az tudja megmondani, aki látta már, hogy a ménesben mint ősméri meg a gazda a saját csikóját. Jelentést is tett Balogné a csendőrségnél, a hol a tyukokat áruló asszony tanuval bizonyította, hogy ő egy hadházi embertől vásárolta a tyukokat.

* **Megszökött bankár.** Fővárosi tudósítónk táviratazza: A főváros éjszakai világának egy ismert, tipikus alakja, *Mahler* Gusztáv bankár eltűnt. Nagy oka volt rá. Néhány nappal ezelőtt megbízottja a börzén hivatalos formában bejelentette, hogy *Mahler* Gusztáv, a ki nek banküzlete a *Kristóf-téren* volt, *fizetésképtelen*. Az első órákban csak arról volt szó, hogy fedezetlen adósságai mindössze harmincezer koronára rugnak. Csakhamar kiderült azonban, hogy *Mahler* Gusztáv adósságai sokkal tetemesebb összeget, hir szerint kétszáz ezer koronánál is többet tesznek ki. Fizetésképtelenségének hire természetesen nagy megdöbbenést keltett. Egy esztendeje lesz, hogy a beavatottak megtudták, hogy *Mahler* vagyoni viszonyai teljesen megrendültek. A könnyelmű, mulató kedvű ember pedig egykoron nagy vagyonnal bírt. Öröklött pénze is volt s mikor mintegy hét évvel ezelőtt megnősült, feleségével négyszáz ezer korona hozományt kapott. Eleinte a börzén, a kártyán is nagy összegeket nyert, de szerencséje megfordult s teljesen tönkrement. Utolsó mentsvára — mint az élet oly sok gyenge hajótöröttjének — Amerika. Hir szerint kihajózott Chicagóba, a hol több rokona lakik. Odakünn új életet akar kezdeni, hogy becsületes munkával expialja bűneit.

* **Iparos tanoncoktatás Debrecenben.** Több vidéki város ipar- és kereskedelmi kamarája — s ezek közt a debreceni is, aziránt írt fel a képviselőházhoz, hogy a tanonc-iskolák jelenlegi órarendjét változtassák meg s a vidéki városok viszonyai és körülményei szerint a tanítások a hétnek csak egy napján tartassanak meg. A miniszter erre vonatkozólag tegnap körlevelekben tudatta a hatóságokat s így Debrecen városát is, hogy a tanonc-iskolák órarendjének ilyen értelemben való megváltoztatását nem engedheti meg, különösen nem pedig azért, mert bizonyára az iskolák igazgatóságai a vasárnapra vagy ünnepnapokra tűznék ki az órákat, de mert a tananyag feldolgozására sokkal alkalmasabb a mostani beosztás. Az ipartörvények revíziója alkalomával különben tekintettel lesznek a tanonciskolák reformjára is.

* **Az önkéntes özvegy.** Csinos, fiatal asszony állott be panaszos följelentéssel a rendőrfőkapitányhoz. A jegyzőkönyv fölvételénél megkérdezi a főkapitány nevét és lakását.

— Özvegy K. Ilona vagyok, — feleli a menyecske.

— Kérem, az ura nevét tessék bemondani.

— Nem használom.

— Miért?

— Nem élünk együtt.

— Talán elváltak?

— Igen, törvényesen.

— Hát akkor miért mondja magát özvegynek? Talán elhunyt a volt férje?

— El az, kérem. Már másnak csapja a szelet. S én azért használom az özvegyi előnevet, mert ezzel is mutatni akarom, hogy ő rám nézve nem él.

— Csak éppen ez az ok?

A menyecske pironkodva szól:

— Meg az kévem, nehogy azt higyjék, mintha öreg kisasszony volnék.

* **Gazdák kérése.** A lótarló gazdaközönség kérvényt nyújtott be tegnap a városi tanácshoz, melyben azt kérelmezik: hogy a cserei kaszálók adassanak át közhasználatra. Kérelmüket azzal indokolják, hogy a Hortobágy teljesen ki lévén száradva, legeltetésre alkalmatlan.

* **Uj vámhivatal.** A debreceni kereskedők nincsenek megelégedve a jelenlegi vámhivatallal és vámraktárral. Arra kérték a kereskedelmi és pénzügyi kormányt: helyezze át a vámhivatalokat a vasúti raktár közelébe. Ugy látszik, a többség méltányolta Debrecen kereskedőinek jogos kérelmét. Erre vall legalább az a körülmény, hogy Tolnay Kornél üzletvezető tanácskozást hív egybe a hó 24-re az új vámraktár és vámhivatal ügyében. Az értekezletre meghívást kapott a városi tanács is.

* **Halál az országon.** A debreceni esendőrségnek jelentették tegnap, hogy Fűse László h.-sámsoni lakost az országon halva találták. A debreceni esendőrség meg is indította a titokzatos halál ügyében a vizsgálatot s kiderült, hogy Fűse László évek óta idült szívbajban szenved. Szívbaaja vett erőt rajta az országon s mivel segítségére senki sem jöhetett, meg is ölte.

* **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap az alábbi haláleseteket jelentették be. *Rapaport Ignác* izr. 85 éves, *Szentgyörgyi Imre* ev. ref. 4 hónapos, *Tokai Gábor* ev. ref. 48 éves, *Breznyický Margit* ev. ref. 4 hónapos, *Dien Róza* ev. ref. 7 hónapos.

* **Gyujtogató gyerekek.** Dezső János rakoncátlan gyermekei valóságos rémei voltak a falunak. Volt is az apjuknak miattuk rengeteg ügyes-bajos dolga, de természetesen — mint a legtöbb apa, — mindenkor a gyermekeinek fogta pártját. Most azonban kénytelen elösmerni, hogy nem a legjobb neveléshez tartozik az, ha a szülő a gyermekeit elkényezteti s mindent megenged nekik. Dezső János két lakója ugyanis ez igazság bizonyítására rágyujtották az édes apjuk fejére a házat, mely porig leégett.

* **Pozsonyi kiállítás.** Ha a pozsonyi kiállításon a Clayton és Schuttelworth budapesti cég kiállítási helyiségeibe lépünk, első pillanatra is egy régi gőzmozdony ötlük szemünkbe, melyre nézve önkéntelenül és meglepetve merül fel bennünk az a kérdés, hogy mikép találhatott egy régi gép felvételt egy oly kiállításban, mely a legújabb korszerű vívmányokat van hivatva a nagy nyilvánosság terén bemutatni. A felvilágosítást fejtörésünkre azonban csakhamar megadja a gépre függesztett címtáblácska, mely közli velünk, hogy ezen gőzmozdony az illető cséplőgéppel volt 1852-ik évben — tehát 50 évvel ezelőtt — a legelső gőzcséplő-készlet, mely Magyarországra behozatott és ezen gőzmozdony 1900-ig vagyis 48 éven át tényleg munkában is volt. Erről tájékozva önkénytelenül is az elismerés érzete ébred fel bennünk a Clayton és Schuttelworth cég iránt, hogy ezáltal alkalmat nyújtott Magyarország — ezen tulnyomólag gazdálkodással foglalkozó ország — földbir- tokosai és gazdáinak már 50 évvel ezelőtt a gőzcséplőgépek rendkívüli fontosságát a gyakorlatban megismerni és annak nagy hasznáról meggyőződést szerezni. De kultur-történelmi szempontból is nagy haszna van Magyarországra nézve ezen 50 éves jubileumi gőzmozdonynak, miért is kívánatos volna azt — mely különben is a mezőgazdasági kiál-

lítás géposztályának egyik legérdekesebb és legtanulságosabb tárgya — az utókor számára megőrizni s annak valamely mezőgazdasági muzeumban helyet adni. Különben ezen első gép behozatalánál nagy érdeme van Fehér Sándor urnak, ki ezen legelső gépet 50 évvel ezelőtt atyjának Fehér Józsefnek Török-Beesére beszerezte.

A Clayton és Schuttelworth cég kiállítási területén tovább szemlét tartva, találkozunk ott a legújabb s a mai kor legmagasabb színvonalán álló mintaszerű gőzcséplőkészletekkel, találjuk továbbá az általános közkeveltségű külső vetőkorongos „Columbia-Darill” sorvető gépeket, melyek úgy sik, mint hegyes talajokon egyformán kitűnő szolgálatokat tesznek s egyike a legsokoldalúbb gépeknek, Igen szép és változatos összeállítás van a takarmánykészítő gépekből kézi és erőművi hajtásra; a szecska és répavágók mintaszerezetűek és rendkívüli munkaképességűek; az őrlő és darálómalmok, a Planet jr. kapálóeszközök stb. a legkorszerűbbek, a földmivelő eszközök, — kivált az egy és több vasu legújabb acélekék kifogástalanok, egy szóval: az összes kiállított gépek kivitele méltó ezen világ-cég mindenütt elismert szatos munkaévéhez.

A Clayton és Schuttelworth-cég pozsonyi kiállítását elhagyva, azon meggyőződés és benyomás öröklődik meg bennünk, hogy ezen világ-cég, mely egy félszázadon túl törekedett a nagy gazdaközönség igényeit a legkorszerűbb mezőgazdasági gépekkel kielégíteni, ezen régi jó hírnevét Magyarországra is méltán kiérdemelte.

x **Dr. Winkler Jenő.** Egyetemes orvos tudor, *fogorvos*. Kossuth-utca 26. Fogad naponta délelőtt 10—12-ig; délután fél 3—5-ig. Minden kedden délbe 12—1 óráig szegénysorsu fogbetegeknek ingyen rendelés.

x **Táncitanítási jelentés.** Van szeren esém a. n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy teljes kényelemmel berendezett tánciskolámban a szokásos őszi tanfolyamot szept. hó 15-én megkezdem. Beiratásokat elfogadok bármely időben lakásomon Péterfia utca. 2. sz. *Alföldi Károly* okl. táncitanító.

STVAGYHIÁNY ÉMÉSZTÉSI ZAVAROK
legkönnyebben a
ROHITSI, TEMPEL FORRÁS
időszaki ivása által szüntethetők meg.
Régibb vagy idült illyenem bajoknál
(MELYERŐSEBB) előnyben részesítendő.
NAGYBANI RAKTÁR: HOFFMANN JÓZSEF CÉGÉNél BUDAPEST BATHORYUTCA 8

A köz kedvelt

Royal pörköltkávé

Félegyházi János cégénél kapható.

Z E N E.

Zeneköltő igazmondása. *Serly* Lajos, a ki igazán gyönyörű s népszerű dalokat írt, most két új szerzeményére hirdet előfizetést. A két dal előfizetési ára 1 korona és 20 fillér, mely összeget *Serly* Lajoshoz Budapestre (István-ut 5.) tessék küldeni. Jellemző irodalmi és művészeti viszonyainkra az a mélységes el-

keseredés, mely a valóban jeles alkotó előfizetési felhívásának minden sorából kiárad. Ime ezek írja a háborgó *Serly*:

Hogy dalaimat magam adom ki, annak egyszerű oka az, hogy a magyarországi kiadók, az ily dalokat potom 5, nagy ritkán 10 forinttal honorálják s ezért a potom összegért a szerző életében s halála után is 50 esztendeig a kiadó tulajdona a dal vagy zenemű a magyarországi törvények szerint, melyek ép oly kitűnően vannak megcsinálva, mint „végrehajtási” törvényeink.

A költő, a zeneíró az nyomoroghat, koplalhat nagyszámu családjával együtt, de a kiadók azoknak egyetlen ilyen 5 forinton megvásárolt dal is ezeket jövedelmez! — Hogy példával éljek: a „Tót leány” népsziműhöz írt muzsikám rövid pár hónap alatt felül 10.000 forintot jövedelmezett kiadójának s még most is kelendő „portéka.” — A „Remény” című keringőmért 15 forintot kaptam (azért adtak többet, mert nem magyar dal) s e keringő eddig mintegy husz kiadást ért el s annyira elterjedt, hogy még Amerikában is ismerik. A magyar művelt közönségre bizom megállapítani, hogy ez a 15 forinton megvásárolt keringő is mennyit jövedelmezett és még folyton jövedelmez nem az írójának, de a kiadójának.

A magyar zeneszerző árvái, azok, dacára apjuk hírnevének s dacára, hogy apjuk szellemének termékei folyton új és új kiadást érnek — koplalhatnak, kitérölhetnek könyező szemeiket a pusztá kezőkkel.

Ezért határoztam én el, hogy ezentul műveimet magam rendezem sajtó alá, ha pedig a n. é. magyar közönség nem pártfogol s annyi előfizető sem jelentkezne, hogy a nyomdai költséget fedezze, akkor a beküldött összeget, szives bizalmukért köszönetemet nyilvánítva, visszaküldöm. — De zenedarabjaimat akkor sem fogom elköttyavetyélni 5—10 forintért, hanem inkább a tűzbe dobom!

EGYLET.

A nagy Dalárda házalapja. A debreceni közművelődési egyesületeknek az a végtelen nagy szerencsétlenségök, hogy állandó menedékhelyök nincs. Másik, bár kisebb, de állandó szerencsétlenségök, hogy pénzüik mindig fogytán van. Ez utóbbinak azonban az a természetes oka, hogy sem egyik, sem másik kultur-egylet nem öncélért él és küzd, hanem a társadalom javából kivált tömegében, a haza és társadalom jobb voltáért, felvirágozásáért. S a mit időnként összegyűjt, e célra szánva, e célnak adja. Hogy volna hát tőkepenze!?

A debreceni nagy Dalárda negyven év óta műveli a magyar dalt; dicsőséget szerezve annak s Debrecennek. Se negyven évi működése alatt ezekre megy azon összeg, mit helyi és vidéki közművelődési és hazafias célokra áldozott. S míg másokat gyámolított: magáról elfeledkezett.

Negyven év óta állandó hely nélkül szükkölködvé, hol itt, hol ott ütötte fel tanyáját, mint minden kultur-egylet Debrecennek.

Kivülről kellett jönni a segítő figyelemzetetésnek, hogy önmagára is gondolván, anyagilag is biztos jövőt teremtsen a magyar dal e lelkes művelőinek. Tegnap tartott választmányi gyűlésén ugyanis elhatározta, hogy a polgári erényekben gazdag, néhai *id. Csanak József*

emlékére adományozott ezer koronával egy házalapot teremj s ehhez hozzátevé a szintén e célra Aron Jenő által adományozott száz koronát, egy állandó bizottságot választott, hogy az ügyet felszínen tartván igyekezék a megfelelő módokról (gyűjtések, hangverseny-társok stb.) gondoskodni.

Midőn örömmel regisztráljuk a Debreceni Dalegylet ez elhatározását, hívánjuk, hogy kitűzött céljukat minél hamarabb megvalósíthassák s kívánunk hozzá macenásokat, milyeneknek városunk e neves dalegylete, mindenkor bővében volt.

SZÍNHÁZ.

— (Hegyi Aranka vidékre megy.) Napok óta hol itt, hol ott olvassuk azt a hirt, hogy Hegyi Aranka, a nagy művész megváltik ő fővárostól és vidékre megy. Nem tudjuk, mi igaz benne. De a fővárosban hatalmaskodó színházi állapotok jellemzésére fölemlítjük, hogy — Hegyi Aranka vidékre megy, ellenben Szelestei Elza, Kornai Berta s a budapesti lapok többi ilyen jelesei a fővárosban maradnak.

— (Szenny a színházban.) A szegedi szintársulat most még nyári állomásán Hódmezővásárhelyen játszik. Műsora természetesen felkarolja a főváros klasszikus durvaságait is. Erre céloz a Hódmezővásárhely című laptárs, midőn színházi rovata élén a következő épületes figyelmeztetést közli: Miután színházunk művezetősége állandóan elmulasztja azt a tapintatosságot, hogy a színházlátogató közönséggel tudatná, mily alkalmakkor szándékozik tisztán férfi-estélyeket rendezni, mi ismerjük tartozó kötelességünknek bejelenteni a családapáknak, hogy e hó 13-án, szombaton este, a Modell című darab előadása keretében olyan részletek kerülnek bemutatásra, a melyeket leánygyermekük pírulás és erkölcsi szégyenérzet nélkül végig nem nézhetnek. A főgimnázium és polgári iskola tanára — azt hisszük — bizonyára tojja tudni kötelességét.

TÁVIRATOK.

Minisztertanács Budapesten.

Budapest, szept. 12. (Saját tudósítónk távirata.) Széll Kálmán miniszterelnök holnap reggel a fővárosba érkezik, hogy elnököljön a nyári szünet után tartandó első minisztertanácson. Minthogy rendkívül sok az elintéznivaló, a tanácskozás ezuttal nem délután 5 órakor, hanem már reggel 10 órakor kezdődik és valószínű, hogy estig eltart.

A sasvári hadgyakorlatok.

Sasvár, szeptember 12. (Saját tudósítónk távirata.) Egész éjjel nagy záporosó volt és még mindig esik. Noha a hadgyakorlatokra nagyon kedvezőtlen az idő, ő felsége főhadiszállása előtt a kora reggeli órákban igen élénk volt az élet. Ő felsége a német trónörökös kíséretében háromnegyed 7 órakor lejött a piacra, a hol ekkor már a hadgyakorlatok fővezetősége, a kíséreték és az idegen attasék várakoztak. Ő felsége az attasékkal egynegyed óráig cserélt tartott; ezután lóra ült a társaság. Ő Felsége a Lunari

nevű nyolc éves barna paripát lovagolta, a német trónörökös a Pires nevű tíz éves pejkanecát. Mind a két állat pompás angol félvér. A fényes társaság élén az uralkodóval, a kinek balján a lovon is délceg német trónörökös haladt, nyugati irányban a tíz kilométernyire fekvő Kuklóra lovagolt, hogy a két fél lovaságának összeütközését szemlélje. A hadgyakorlatokon tegnap fegyverszünet volt, de ma délben ismét megkezdődött a harszerű viszony, a két fél között megszünt minden érintkezés.

Kiutasított pángermán szerkesztő.

Temesvár, szeptember 12. (Saját tudósítónk távirata.) Bandl Rezső főkapitány kiutasította a város területéről Cramer Albin pángermán lapszerkesztőt. Megokolásában a követket írja a lelkes hazafi: Cramer Albint, a ki lapjában a németeket mindig a magyarok ellen izgatta, működéséért közveszélyesnek tartottam, mindazonáltal a sajtótörvény határozmányainak figyelembevételével izgatására semmiféle közigazgatási vagy rendőrbírói intézkedést nem alapíthattam. A midőn azonban izgatásaival a büntető-törvény korlátait is túllépte es jogerős bírói ítélettel is a magyar nemzetiség elleni izgatónak jeleztettem, kötelességem volt ellene mint a közbékére veszélyes egyén ellen az eljárást megindítani. Kiutasítottam őt, mert hazafi kötelességem volt oly egyén ellen a legszigorubbant eljárni.

Temesvár, szeptember 12. (Saját tudósítónk távirata.) A királyi ügyész intézkedésére Cramert ma délután letartóztatták, mert szökés gyanúja merült fel.

A belga királyné rosszul van.

Bresszel, szept. 12. (Saját tudósítónk távirata.) A belga királynő állapotában hirtelen rosszabbodás állott be. A királynő betegsége oly válságos fordulatot vett, hogy környezete katasztrófától tart.

Apagyilkos gróf.

Bologna, szept. 12. (Saját tudósítónk távirata.) Turri, bolognai egyetemi tanár ma megjelent a rendőrségen és bejelentette, hogy apósát, Bomartino grófot saját fia meggyilkolta, mert mindaketten, apa és fiu, egy asszonyt szerettek.

Ismét halálos párbaj.

Gablonc, szept. 12. (Saját tudósítónk távirata.) Kope járásbíró tartalékos hadnagy a hadgyakorlatok alkalmával párbajt vívott egy másik hadnaggyal. A járásbíró belehalt sebébe.

Földrengés.

Bécs, Kéthelyen, Lajtha-Bruck mellett tegnap éjfélok néhány másodpercig tartó földrengés volt. A lakosság nagyon megrémült az emberek otthagyták lakásukat és csak akkor tértek vissza, amikor látták, hogy a földindulás nem ismétlődik.

Dewett tábornok öccse Berlinben.

Berlin, szept. 12. Tegnap Haarlem-ből ideérkezett Dewett tábornoknak egy unokaöccse és felvétette magát Bergmann tanár magánklinikájára. Az alig 22 éves fiatal ember a dél-afrikai harc-térren megsebesült és sebének kezelése végett jött ide. Nem áll tehát egy berlini lapnak az a mai jelentése, hogy Dewett Keresztély tábornok érkezett ide és operációnak vetette magát alá.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 12. (Saját tudósítónk távirata.) Déli zárlat. Buzakinálat mérsékelt, vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 30,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérig drágább áron. Egyéb gabonaneműek kedvezők, tengeri 5 fillérel drágább. Idő szép.

Buza októberre	6-78—79.
„ áprilisra	7-07—07.
Rozs októberre	6-00—01.
„ áprilisra	6-20—21.
Zab októberre	5-44—45.
„ áprilisra	5-76—77.
Tengeri szeptemberre	0-00—00.
„ májusra	5-43—44.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A hamis Chamisz. Chamisz Izrael, Kandel Ferenc pékhordó, Munkácsy Bertalan kereskedő, Kranz Sámuel kereskedő, mátészalkai lakosok hamis pénz forgalomba hozataláért állottak a királyi törvényszék előtt. Azaz állottak volna ha a hamis Chamisz meg nem szökött volna. Most országszerte körözik. A többi három vádlott ellen azonban megtartották a tárgyalást. A tényállás a következő. Kranz Sámuelnek a birtokába valamelyik vejője által egy hamis koronás került. Ő tőle elkérte Munkácsy ki nála segéd volt, azzal a megokolással, hogy az óraláncára teszi. Orája azonban nem lévén eladta 16 fillérért a hamis koronást Kandel Ferencnek, aki viszont Chamiszt csapta be vele. Chamisz Izrael pedig, midőn Orosz Istvánné kérte, hogy váltson fel neki 1 koronát, a jót a rosszal cserélte ki. Így kerül a hamis koronás Orosz néhez, aki aztán a csendőrhöz vitte. A tegnapi tárgyaláson a vádlottak töredelmesen beismerték tettüket és a tanúk is megerősítették a vallomásukat. A bizonyítási eljárási befejeztével a királyi ügyész kérte a vádlottak megbüntetését. A kir. törvényszék Kandelt és Munkácsyt 8-8 napi fogházra és egy-egy évi hivatalvesztésre ítélte, ellenben Kranz Sámuel kit dr. Révi Nándor védett hatásosan, felmentette. Az ítéletben mindenki megnyugodott.

§ A felmentett Sárkány. A debreceni zsebmeteszők doyenje Sárkány Sándor állott tegnap lopás büntetével vádolva a királyi törvényszék előtt. Sárkány hasonló cselekményért már legalább hat ízben volt büntetve. Most állítólag kivette 1902 május 19-én a Kubinyi Jánosné zsebéből a pénztárcát, melyben 9 korona 40 fillér volt. Ennek a cselekménynek az elkövetését azonban a kir. törvényszék nem látta beigazolvva és Sárkány Sándort felmentette. A királyi ügyész felebbezett míg a vádlott megnyugodott.

§ Gyermekezléssel vádolt szobaleány.

Kun Teréz 24 éves szobaleány tegnap állott a királyi törvényszék előtt azzal vádolva, hogy újszülött gyermekét félre-eső gödörbe dobta és a gyermek ott megfult. A vádlott tagadta a terhéről bűncselekményt. Ezt el sem követ-hette, mert nem is volt olyan állapotban. A törvényszéki orvos és Dr. Szentpály Béni kerületi orvos a vádlott nő állítását nem is czáfolta meg s e védekezés alapján a kir. törvényszék fel is mentette Kun Terézt.

NYILT-TÉR. *)**Nyilatkozat.**

Az ipartestületi elnökségre méltatlan Tóth Kálmánt és az ellenem rég áskálódó Lőfkovics Arthurt a debreceni kereskedelmi és iparkamara e hónap 11-én tartott nyilvános gyűlésén ellenem irányult rosszakaratu támadásukért mindaddig hazug rágalmozóknak tartom és nyilvánítom, míg be nem bizonyítják, hogy az Iparmuzeumban kiállított órák nem az én műhelyemben készültek. Lőfkovics Arthurral nem tartom érdemesnek, hogy szóba álljak, az ő rágalmaikat megvetéssel utasítom vissza. Tóth Kálmán ipartestületi elnök pedig a magyar ipar fejlődése és előmozdítása érdekében eddig kifejtett működéséért inkább arra szerzett érdemeket, hogy a Hortobágyi birkanycájak közt ostort forgasson, mint arra, hogy az ipartestületi elnökség székében üljön.

Győződjék meg a tisztelt nagy közönség a Batthyány-utcában, Sári ur házában levő telepemen, hogy óráim mind ott készülnek és az órákésztési művészpart pártolók meggyőződhetnek, mily alaptalan rágalmozással akarnák a fentirt s jellemzett egyének jóhírnevet tönkretenni.

Debrecen, 1902. szept. 12.

Gasparik Antal
órákésztő.

Regénycsarnok.**Vándorlapon.**

A Szabadság számára írta: *Malonyay Dezső.*
(Folytatás.) 2.

Látja s érzi, hogy mennek. Rohan a vidék, ködben minden, aprózemű eső szurkálja a kupé ablakát. Akkor ébred, a mikor kiszállnak. Megint kocsi. Szürke, nehéz idő, dühös a márciusi szél. Keresztül néhány falun; ember alig mutatkozik. Az örökös virszinia ott lóg Borsza szájában.

— Mit akarsz velem?

— Csak gyerünk!

Nagy gágogással hatalmas vadlud csapat rebben föl mellettük, a kocsi külőig jár a vízben, szennyes latyak az út. Egy-egy kis szigeten haladnak keresztül s megint vízben járnak. Nyugat felé éger erdő sötétlik, — északnak zombékos, tözeges, bozótos nádas végtelenje. Szárcsa, vadkacsa bőven, egész felhő a fel-felrebbenő vadlud falka. Kibédy Pistában megpezdül a vadász vér, a mikor egy szarvas iramlik, biztos puska lövésnyire, keresztül a kocsi előtt.

— Hol vagyunk?

— Csak gyerünk.

Szelidebb, biztató a vén Borsza hangja.

Az út mind egyforma. Azaz hogy nincs út. A kis szigetek is víz alatt lehetnek még a mult héten. Vizi szalonkák bogarásznak a szikkadó partokon. Talán nem is szigetek, aféle vándorlapok: ezer meg ezer inda, ezer meg ezer lópvirág gyökere gabalyodik össze, tözeggé korhad, porondot hint rá a szél, hamussá rohad fölötté a moha s egyszer csak kiserked a fű, kihajt az első cserje; föld már, pedig még uszik, — egyszer majd város is lesz rajta, kaszinó, kártya, becsület. Most még esáténál egyebet

*) E rovatban közöltékért a beküldő felelős.

nem terem s a nád, a káka semlyékes rejtekében boldog madár familiák. A nehéző járásu, uttalanul botorkáló embert elnyeli.

— Mindjárt otthon leszünk, — mondta Borsza. Az éger erdő felé mutatott. — Az az utolsó sziget!

Szilárdabb utra ért velük a kocsi, vesszőkasok közé tömött töltésre, de még az is ingott egy kicsit.

— Miért hoztál ide?

— Csak gyere.

A ház inkább egyszerű, de jól gondozott uri porta, éppen a kis erdő alatt állott, veteményes kertje s a méhes már erdőirtás, Zsindelyes teteje, mint a süveg legyűrt pereme, szélesen lenyult a meszelt tornác hat fehér oszlopa fölé. Barátságos meleg otthon télvíz idején s jó hűvös, a mikor szódát perzsel a környék zombékjai alól az augusztusi nap.

Egy magas, szőke leány állott a tornácban. Angolul köszöntötte az érkezőket. Borsza kezét fogott vele s rá se ismert volna, a ki hallja, milyen meleg hangon kérdezte az angol leánytól.

— Hogy vagyunk, missz Nádi? Hát Annuska?

(Folyt. köv.)

Ajtó-utca 26. sz. alatt

2 csinos utcai lakás

minden órán kiadó.

Megérkeztek a legújabb

női ruhaszövetek,

Francia flanelek,

mosó vizelek,

szőnyegek

**Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utódai.**

Vászon készfőhőnemű raktárába.

Debrecen, Kistemplom-bazar.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

**Lőw Zsigmond és társa cég
cipő és divatáru**

üzletét megvettem és az egész áru-raktárt a legolcsóbb árak mellett árusítom el.

Berendezés eladó, a helyiség átadó.

Spiller Fülöp

Piac-utca 46 szám.

11792.

1902.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város 1902. október 1-től 1905. okt. 1-ig való, összesen 3 évi szénszükségletének biztosítására pályázat nyitattik.

Az évenkénti szénszükséglet a következő:

1.) Mintegy 19 ezer métermázsa hazai aknaszén.

2.) Mintegy 5 ezer métermázsa hazai porszén (daraszén.)

A szén minőségére, az átvételre és általában az egész szállításra vonatkozó részletes feltételek Debreczen sz. kir. város mérnöki hivatalában (Simonffy 2 b. II. emelet.) megtekinthetők.

Minden az aknaszén szállításra vonatkozó ajánlathoz 1500, (Egy ezeröttszáz.) korona s a pordara szénszállításra vonatkozó ajánlathoz 350 (Háromszötven) korona készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban leteendő. Ezen bánatpénzek f. 1902 évi szeptember hó 20-án d. e. 11 óráig a házipénztárnál letendők s a letéti jegy az ajánlathoz csatolandó. Az ajánlat elfogadása esetén ezen bánatpénz az egy évi vállalati összeg 10 %-ra egészítendő ki.

Az írásbeli zárt ajánlatok f. 1902 évi szeptember hó 20-án d. e. 5 óráig a polgármesteri hivatalhoz nyújtandók be és szept. hó 21-én d. e. 10 órakor a városház nagytermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkészve beadott, távirati, vagy utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a felbontástól számított három hóig kötelezettségben maradnak.

A város fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közt szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a szállítást más uton biztosíthassa.

Debreczen, 1902. szept. 8.

A városi Tanács.

Jersan-Calcop

Vastartalmu táp- és erősítőszert, vértképző és idegszilárdító

kellemes izzel, könnyű emésztéssel.

Tessék az orvosoknál tudakolni.

Kapható minden gyógyszerertárban.

Főraktár Hajdumegye számára

Muraközy László gyógyszerészrel

A NŐI SZÉPSÉG

elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitünőbb és legbiztosabb a FÖLDES-féle

Margit-Crém,

mely vegytiszta, sem higányt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és zsírintes. Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtinktát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arczot *fehérré, simává és üdévé varázsolja.*

Legkitünőbb óvszer a nap és szél befolyása ellen.

Árak: kis tégely egy korona nagy 2 k. Margit hölgypor (3 színben) 1,20 k. Margit szappan 70 fil Margit fogpep (Zahn pasta) 1 k. Margit arczvíz 1 k. — Számtalan elismerő és köszönő levél.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küld a készítő

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész ARAD.
Kaphatók minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerkereskedésben.
Főraktárak Debreczenben Balázs Ö., Füleki, L. Kovács N., Mihályvits I., Muraközy L., Rotschnek

V. Emil, Szilcz Ferencz, Tóth Béla gyógyszerárakban, Jóna és Jóna droguériájában.

A

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomerő szabályzóval.

A munka képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

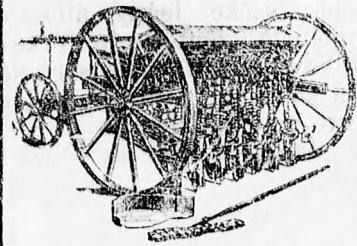
Hydrauliku sajtók.

Szőlő és gyümölcs zúzók

és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt szűretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrők. Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, **gyümölcs-vágó és hámozó gépek**, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „SYPHONIA” gyümölcs és szőlővessző permetezők

A legjobb VETŐGÉPEK

Máyfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű

„AGRICOLA” (tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára váltókerekek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé. **Különlegességeket szára- és szalmaprések kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, jargányok, galonarosták, trieurók, ekek, hengerek és boronákban** a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyartanak és szállítanak.

MAYFARTH PH. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntődéék és vashámorművek.

Alap. 1872.

BÉCS, III Taborstrasse 71.

880 mun.

Kitüntetve több mint 490 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon. Részletes árjegyzék ingyen. — Képviselők és viszont elárúsítók kerestetnek.

szőlő ekek.

50 fillérért 50,000 korona.

50.0000

korona ért. nyerhető

A POZSONYI KIÁLLITÁSI SORSJÁTÉKON.

Huzás visszavonhatatlanul szeptember 21-én.

Sorsjegyek mindenütt kaphatók.

Megrendeléseket a pénz beküldése ellenében pontosan eszközöl a

KIÁLLITÁSI SORSJEGY IRODA

Budapest, V., Nádor-utca 16.

50 fillérért 50.000 korona.

50 fillérért 50,000 korona.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.